

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E - 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie marec 2014

IV. senát

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 138/2012
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	23. januára 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 prvou vetou Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní a jeho uznesením, ktorým dovolanie odmietol.</p> <p>Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka si žalobou uplatnila právo na peňažné plnenie z úverovej zmluvy. O žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom tak, že jej vyhovel. Tento rozsudok potvrdil krajský súd rozsudkom zo 16. novembra 2006.</p> <p>Na podnet právneho zástupcu žalovaného podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie, na základe ktorého najvyšší súd rozsudkom z 13. decembra 2007 zrušil rozsudok krajského súdu a okresného súdu a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.</p> <p>V novom konaní okresný súd rozhodol rozsudkom z 18. júla 2008 tak, že žalobu zamietol.</p> <p>Krajský súd tento rozsudok potvrdil rozsudkom zo 16. decembra 2009. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 8. marca 2011, ktorým dovolanie odmietol.</p>
ratio decidendi	<p>Kľúčové námietky sťažovateľky spočívajú v tom, že podľa nej najvyšší súd</p> <ul style="list-style-type: none">- postupoval v rozpore s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keď neuviedol, ako vec právne posúdil, ani svoj záver o tom, že jej námietky o odňatí jej možnosti konať pred súdom nie sú opodstatnené, a nevyrovnal sa ani s jej argumentmi, ktoré uviedla v odôvodnení ňou podaného dovolania;- jej odoprel právo na dovolanie, keď ho odmietol so záverom, že nebol splnený dôvod podľa § 237 písm. f) OSP, pričom tento svoj záver nijako neodôvodnil. <p>Sťažovateľka prípustnosť svojho dovolania odvodzovala z § 237 písm. f) OSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, a odôvodnila ho tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP.</p> <p>Najvyšší súd po preskúmaní postupu odvolacieho súdu na rozdiel od sťažovateľky dospel k záveru, že dovolanie v zmysle § 237 písm. f) OSP nie je prípustné.</p> <p>Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia z 8. marca 2011</p> <p>a) k absencii dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP uviedol:</p> <p><i>„Dovolateľ tvrdí, že pre nesprávny právny názor odvolacieho súdu ohľadne podstatnej skutočnosti, dôležitej pre posúdenie veci, bol žalobca vylúčený z realizácie procesných práv, že mu odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom tým, že vyhodnotil nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní ako nedôvodný z iných dôvodov, ako prvostupňový a odvolací súd v pôvodnom konaní, dovolací súd v konaní o mimoriadnom dovolaní a prvostupňový súd v konaní po zrušení rozhodnutia.</i></p> <p><i>Dovolací súd po preskúmaní postupu odvolacieho súdu zo zreteľa dovolateľovho</i></p>

tvrdenia, že mu tento súd svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom uzavrel, že toto tvrdenie nie je opodstatnené.“ s týmto stručným záverom: „Zo spisového materiálu je zrejmé, že odvolací súd neodňal žalobcovi svojím postupom možnosť konať pred súdom.“;

b) k odňatiu možnosti sťažovateľky konať pred súdom uviedol:

„Dovolací súd preskúmal tiež prípadnú prípustnosť dovolania, že odvolací súd nezachoval postup podľa § 213 ods. 2 O. s. p.

Z porovnania odôvodnenia rozsudku súdu 1. stupňa a odvolacieho súdu je totiž zrejmé, že odvolací súd oprel svoje, výrok súdu 1. stupňa vo veci samej, potvrdzujúce rozhodnutie o aplikáciu ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodnutí nebolo použité. Súd 1. stupňa posúdil danosť uznania a premlčania uplatneného nároku podľa ustanovenia Obchodného zákonníka, odvolací súd podľa Hospodárskeho zákonníka.

Vznikla teda situácia upravená ust. § 213 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.“ V tejto súvislosti konštatoval, že „Podľa obsahu spisu odvolací súd tento postup nedodrжал.“

Tento postup odvolacieho súdu vysvetlil („zhodnotil“) nasledovným spôsobom: „To značí, že konajúci súd usúdil, že nie sú splnené obidve podmienky ust. 213 ods. 2 O. s. p., ktoré ukladajú odvolaciemu súdu povinnosť vyzvať účastníkov, aby sa k možnosti jeho použitia vyjadrili. Ide predovšetkým o náležitosť, že odvolací súd sa musí domnievať, že nárok, ktorý je predmetom konania, treba posúdiť podľa iného zákona alebo síce podľa toho istého zákona, ale ustanovenia iného paragrafu a súčasne musí byť splnená aj druhá podmienka ustanovená cit. ustanovením, a to, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce. Len za splnenia obidvoch týchto podmienok je odvolací súd povinný vyzvať účastníkov konania, aby sa k nožnej aplikácii tohto iného zákonného ustanovenia vyjadrili a len za existencie splnenia obidvoch týchto podmienok by bolo možné porušenie cit. ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. kvalifikovať ako odňatie účastníkovi možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p.“ V súvislosti s „odobrením“ postupu krajského súdu sa najvyšší súd obmedzil na všeobecné informácie bez toho, aby ich aplikoval na danú vec.

K vadám podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, na ktoré sťažovateľka v dovolaní poukázala, sa najvyšší súd vôbec nevyjadril.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa v ňom bez bližšej konkretizácie (ako to vyžaduje predovšetkým § 157 ods. 2 OSP) obmedzil v súvislosti s námietkou sťažovateľky o jej vylúčení z realizácie jej procesných práv len na záver, že jej tvrdenie o tom, že jej odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom, nie je opodstatnené. K tomu navyše dodal, že „zo spisového materiálu (to) je zrejmé...“.

Najvyšší súd nereagoval ani na námietku sťažovateľky, že odvolací súd vyhodnotil jej nárok (platnosť postúpenia pohľadávky) uplatnený v konaní ako neodôvodnený (neplatný), a teda zásadne inak ako všetky ostatné súdy, ktoré sa v pôvodnom konaní, ako aj v konaní po zrušení rozhodnutia na základe rozhodnutia o mimoriadnom dovolaní vecou sťažovateľky zaoberali a konali v nej, čo vyžadovalo, aby najvyšší súd posúdil, či v danom prípade mal odvolací súd postupovať podľa § 213 ods. 2 OSP.

Najvyšší súd v odôvodnení síce uviedol, že podľa § 213 ods. 2 OSP „Ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili“, avšak okrem tohto všeobecného konštatovania nezauljal vlastné stanovisko (právny názor) aplikácie uvedeného ustanovenia na prerokúvanú vec.

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť jeho ústavnoprávnu udržateľnosť a akceptovateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s kľúčovými právnymi otázkami, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Podľa názoru ústavného súdu však napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu,

	<p>uvedené požiadavky nespĺňajú.</p> <p>Tým, že sa najvyšší súd obmedzil len na strohé konštatovanie záverov k aplikácii § 237 písm. f) OSP a na vysvetlenie postupu odvolacieho súdu bez toho, aby naň vyjadril svoj právny názor v kontexte namietaného porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd hodnotí odôvodnenie napadnutého uznesenia ako formalistické a arbitrárne a z tohto dôvodu nezodpovedajúce ústavným požiadavkám na kvalitu súdneho rozhodnutia a nenapĺňajúce garancie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Uznesenie najvyššieho súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</u></p>
<p> Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Nález – priet'ahy v konaní:

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 553/2013</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ľudmila Gajdošíková</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>19. februára 2014</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka namietala porušenie označených práv postupom okresného súdu v konaní o návrhu na určenie neplatnosti právnych úkonov v spojení s návrhom na vydanie predbežného opatrenia, ktoré začalo v roku 2005.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na určenie neplatnosti právnych úkonov v spojení s návrhom na vydanie predbežného opatrenia. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nie je právne zložitá. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, podľa názoru ústavného súdu nejde o takú zložitosť veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajší neprimerane dlhý čas konania okresného súdu (viac ako osem rokov), po ktorom tento súd prijal rozhodnutie vo veci samej, ktoré ešte nie je právoplatné.</p> <p>2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky namietaného súdneho konania v procesnom postavení žalovanej (odporkyne) v 2. rade. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu, ako aj z predloženého spisu vyplýva, že sťažovateľka, resp. jej právna zástupkyňa sa viackrát ospravedlnili z neúčasti na nariadených súdnych pojednávaniach, predovšetkým v roku 2006 (4) a počas roku 2009 (2); uvedené pojednávania sa neuskutočnili.</p> <p>Sťažovateľka ani jej právna zástupkyňa neospravedlnili neúčasť na pojednávaní 1. februára 2010, ktoré sa uskutočnilo za účasti ďalšieho právneho nástupcu na strane navrhovateľa. Ústavný súd zastáva názor, že správanie sťažovateľky ako žalovanej v 2. rade v napadnutom konaní napriek niektorým jej absenciám na nariadených pojednávaniach nemalo zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku konania.</p> <p>3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd uzavrel, že so zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené, došlo v konaní okresného súdu predovšetkým jeho neefektívnou činnosťou, a to</p> <p>- v období po nariadení predbežného opatrenia 10. novembra 2005 – predovšetkým</p>

	<p>v období od 29. decembra 2005 do 7. júna 2007, t. j. počas jeden a pol roka – do vydania rozsudku z 23. júla 2007 pri príprave a pri nariaďovaní pojednávania (predvolávanie účastníkov konania a zabezpečovanie dôkazov);</p> <p>- v období od apríla 2009 do 23. mája 2013 zisťovaním právneho nástupcu pôvodného žalobcu a predvolávaním svedkov, hlavne pri príprave pojednávania a pri zabezpečovaní účasti svedka na nich (približne počas troch rokov od 7. apríla 2010);</p> <p>- vydaním prvého rozsudku z 23. júla 2007, ktorý krajský súd v jednej časti zmenil tak, že žalobu zamietol pre nedostatok vecnej legitímácie na žalovanej strane a v druhej časti zrušil, pretože rozsudok okresného súdu bol pre nedostatok odôvodnenia nepreskúmateľný, k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v namietanom konaní porušené boli.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikazuje, aby konal bez zbytočných priet'ahov.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracovala: JUDr. Mgr. Gabriela Lacková

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad sa zostavuje z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.